

Quickscan natuuronderzoek

Holthoevensestraat 5 in Wilp

In het kader van de Wet Natuurbescherming

Quickscan natuuronderzoek

Holthoefensestraat 5 in Wilp

In het kader van de Wet Natuurbescherming
‘soortenbescherming’

In opdracht van:

Dhr. J. ter Riele
Holthoefensestraat 5
7384 SP WILP

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Bas Voerman
Collegiale toetsing: Rody Schröder
Veldwerk: Rody Schröder

Datum: juli 2017

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: Voorzijde te slopen boerderij.

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving	5
2.3 Geplande werkzaamheden	6
2.4 Volledigheid inventarisatie	6
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	9
3.4 Zoogdieren	9
3.5 Ongewervelden	10
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Flora	11
4.3 (Broed)vogels	11
4.4 Herpetofauna en vissen	13
4.5 Zoogdieren	13
4.6 Ongewervelden	14
5. VOORTOETSING GEBIEDENBESCHERMING	15
5.1 Natura2000	15
5.2 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone	15
6. CONCLUSIE	16
LITERATUUR	17
BIJLAGEN	17
BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN NNN	18
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED	19
BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	20
BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL	23

1. AANLEIDING EN DOEL

Aan de Holthoefensestraat 5 in Wilp, is de eigenaar voornemens een oude boerderij en een aantal schuren te slopen. Daarnaast wil de eigenaar een nieuwe woning bouwen in een nabijgelegen weiland.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor de quickscan is de locatie op 4 juli 2017 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	Tijd	Weersgesteldheid	Onderzoeker
04-07-2017	16:16-17:14 uur	bewolking 3/8, droog, windkracht 3 Bft, 23°C	Rody Schröder

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

2.2 Gebiedsbeschrijving

De planlocatie is gelegen in het buitengebied van Wilp-Achterhoek, tussen landgoed Het Woudhuis in het westen, landgoed Hartelaar in het noorden en de autosnelweg A1 in het zuiden aan de Holthoefensestraat 5 in de gemeente Voorst. Daarnaast ligt het plangebied tussen Teuge aan de noordwestzijde en Wilp-Achterhoek aan de zuidoostzijde.

Het landschap in de omgeving kenmerkt zich door een open en rechtlijnig karakter (ontginningslandschap). Slechts aan de zuidzijde ligt een houtsingel met een lengte van ongeveer 800 meter lengte, die het landschap een enigszins besloten karakter geeft. Wel liggen er vele erven langs de Holthoefensestraat die deels ook begroeid zijn met opgaande beplanting. Langs de Holthoefensestraat en enkele andere verharde wegen, ligt opgaande laanbeplanting. Hoewel graslanden het agrarische landschap domineren, komen er verspreid ook akkers voor. Verder wordt dit landschap doorsneden door een aantal sloten.

Het onderzoek heeft zich geconcentreerd op de te slopen boerderij en schuren. De boerderij is in slechte staat van onderhoud en bestaat uit een steens muur en een pannendak. Gedeeltelijk is er sprake van een beschoten kap. De achterzijde bestaat uit een onbegaanbare hooizolder en een oude deel die is verbouwd en waarin zich onder andere een werkplaats en opslagruimte bevinden. Aan de westzijde van de boerderij is een aanbouw in de vorm van een woning. Deze is van meer recente datum en via een hal verbonden met de boerderij. Deze aanbouw is momenteel bewoond.

Op het erf bevindt zich ten zuiden van de boerderij een oude varkensstal met een stenen muur en een hooizolder. Het dak bestaat uit asbest golfplaten. Aan de oostzijde van deze varkensstal is een aanbouw dat ook dienst heeft gedaan als onderkomen voor varkens. Ook hier bestaat het dak uit asbest golfplaten. Aan de zuidzijde van de stenen varkensstal is een aanbouw aanwezig. Deze heeft dienst gedaan als koestal. In het oostelijke deel van het erf staat nog een paardenstal met een asbest golfplaten dak. Deels is deze beschoten door middel van metalen golfplaten. De meeste schuren hebben de laatste tijd dienst gedaan als onderkomen voor schapen. Momenteel dient de stenen varkensstal als onderkomen voor kippen van de huurder.

Het erf bestaat verder uit sierheesters, coniferen en kamperfoelie. Het erf is gedeeltelijk verhard en tussen de boerderij en de paardenstal ligt een klein weiland.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 2.

2.3 Geplande werkzaamheden

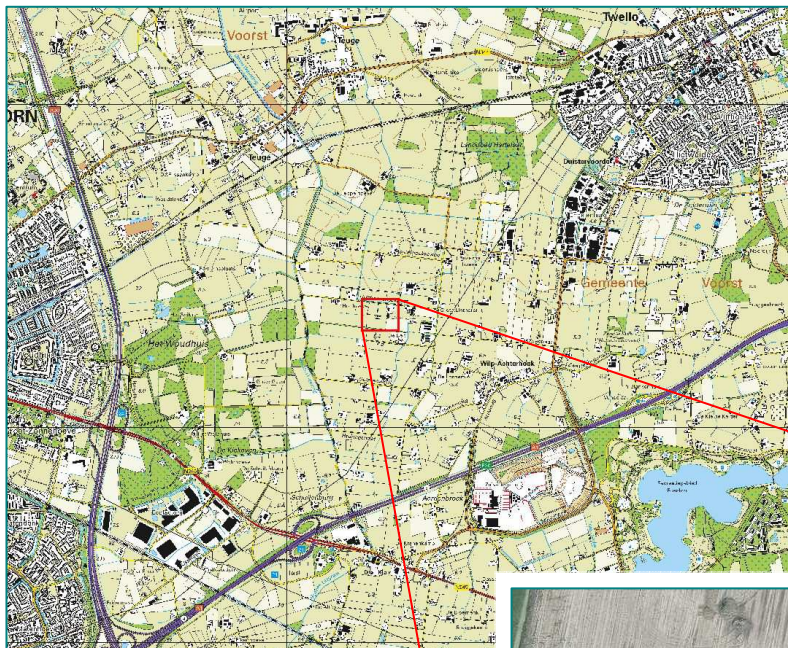
De eigenaar is voornemens de boerderij en de genoemde opstallen te slopen en te vervangen door een nieuwe woning. Deze woning komt op een locatie direct ten noordwesten van het huidige erf, ten noorden van een sloot en ten westen van de oprit naar de Holthoefensestraat nummer 5.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

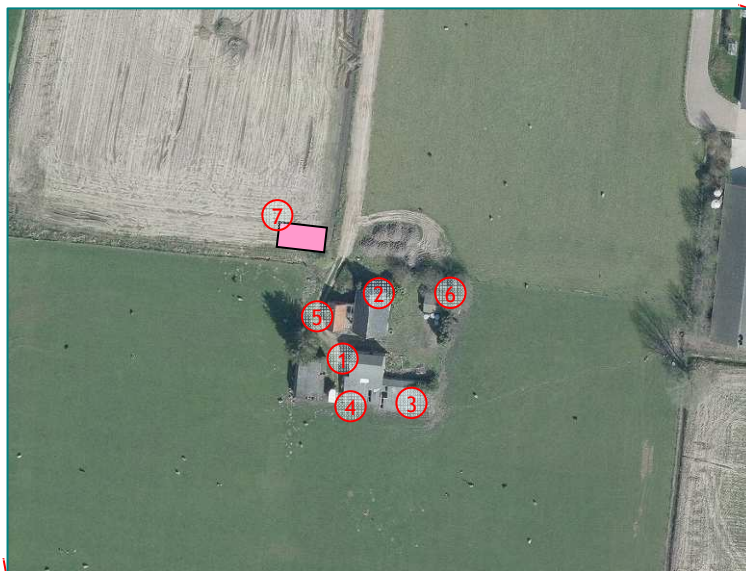
2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
Bron: TDK.

Uitsnede: globale begrenzing onderzoeksgebied.
Bron: Google Maps.

Elementen:

1. Oude varkensstal met zolder (asbest golfplaten als dak).
2. Oude boerderij, steen muren en onbegaanbare zolder.
3. Oude varkensstal met asbest golfplaten en oud duivennest.
4. Oude koestal: noordelijke deel (nr. 1) met beschoten kap (+ bewoond merelnest), zuidelijke deel onbeschoten kap.
5. Bijgebouw/woonhuis.
6. Paardenstal met asbest golfplaten; deels beschoten kap met metalen golfplaten.
7. Nieuwe woning.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok: 201-470.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 3.

3.1 Flora

Een groot deel van het plangebied is verhard of agrarisch in gebruik. In het plangebied zijn alleen algemene soorten aangetroffen als Engels raaigras, grote weegbree, schijfkamille en dergelijke. De aangetroffen wilde vaatplanten zijn alle kenmerkend voor pionierssituaties, erven en agrarische percelen.

Doordat voor de inventarisatie geen vlakdekkende florakartering is uitgevoerd, zullen niet alle plantensoorten zijn aangetroffen. Binnen het plangebied zijn echter geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten gevonden. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn beschermde soorten niet te verwachten.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten geen beschermde soorten zien binnen het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is.

3.2 (Broed)vogels

De aanwezige ecotopen op de planlocatie en directe omgeving (bebouwing en agrarisch gebied), bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen als:

- agrarisch gebied
 - bebouwing en overige groepen
- (uit: broedvogels en beheer - H. Sierdsema - SOVON)

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende territoriale vogelsoorten (of aanwijzingen daarvan) binnen het plangebied en de directe omgeving aangetroffen: boerenzwaluw, grauwe vliegenvanger en kerkuil. Van deze soorten zijn geen nestlocaties vastgesteld.

Van de kerkuil zijn op de zolder van de boerderij (nummer 2 in figuur 1) zowel oude als verse braakballen gevonden.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 3 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Categorie 1-4 soorten

Van de categorieën 1-4 zijn waarnemingen van één soort binnen het onderzochte plangebied, zoals aangegeven in figuur 1, verricht. Het betreft de kerkuil (categorie 3). Hoewel het erf onderdeel uitmaakt van het leefgebied van deze soort, is er geen broedlocatie in de te slopen gebouwen aanwezig. De locatie wordt gebruikt als rustlocatie.

Binnen het plangebied zijn geen aanwijzingen gevonden van huismussen. Het plangebied is echter wel geschikt voor deze soort. Met name de boerderij met woongedeelte biedt enkele potentiële broedlocaties waardoor het plangebied als leefgebied niet kan worden uitgesloten. Doordat het onderzoek in een niet optimale periode van het broedseizoen van deze soort is uitgevoerd, kan de planlocatie als broedlocatie niet worden uitgesloten - zie onderstaand kader.

Minimale inventarisatie-inspanning ten aanzien van huismus. uit "De Soortenstandaard Huismus" van ministerie van EL&I

Een deskundige op het gebied van huismussen moet tussen 10 maart en 20 juni 's ochtends, rond een tot twee uur na zonsopgang, de locaties van de broedplaatsen vaststellen. Er mag worden aangenomen dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als tijdens twee bezoeken tussen 1 april en 15 mei of tijdens vier bezoeken tussen 10 maart en 20 juni geen tekenen van aanwezigheid zijn waargenomen. Ook andere functies van het leefgebied (winterslaapplaats, voedselgebied, etc.) moeten onderzocht worden.

Het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor steenuilen (categorie 1). De aanwezige schuren met golfplaten daken, omliggend groen, weiden en opslag van materialen, bieden in potentie geschikte broedlocaties en foerageermogelijkheden. Er zijn echter geen waarnemingen van deze soort verricht. Door de soms erg verborgen levenswijze van deze soort, kunnen sporen van steenuilen eenvoudig worden gemist.

Categorie 5 soorten

Er zijn 2 soorten uit categorie 5 aangetroffen: boerenzwaluw en grauwe vliegenvanger. In de te slopen opstallen zijn geen aanwijzingen gevonden van nestlocaties van deze soorten. Overige soorten uit categorie 5 die in relatie tot het plangebied niet zijn uit te sluiten, zijn onder andere bonte vliegenvanger, gekraagde roodstaart, koolmees, spreeuw en zwarte roodstaart. Deze soorten, of oude nesten, zijn tijdens het quickscan veldbezoek niet aangetroffen.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Van de categorie 1-4 soorten zijn de volgende aanwezig met een soortgelijk biotoop als binnen de begrenzing van het plangebied aanwezig is dan wel te verwachten is: huismus, sperwer, kerkuil, ransuil en steenuil.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Voor beschermde reptielen, amfibieën en vissen ontbreekt het aan geschikt leefgebied en voortplantingshabitat binnen de begrenzing van het plangebied en in de directe omgeving. Langs de Holthoeveneweg en omliggende kavelgrenzen, liggen enkele sloten en greppels die periodiek of permanent watervoerend zijn. Deze watergangen kunnen in het voorjaar als voortplantingsbiotoop door enkele algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, worden gebruikt. Hierdoor kunnen zwervende dieren binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Populaties van zwaar beschermde soorten zijn echter niet op dispersieafstand aanwezig.

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) en Spitzen-van der Sluijs et al. (2007) van de periode 2006-2015 laten meerdere beschermde soorten amfibieën in het uurhok zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten als kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en meerkikker (allen art. 3.10 Wnb) en de zwaar beschermde kamsalamander (art. 3.5 Wnb). Er zijn geen waarnemingen van reptielen binnen het uurhok bekend geworden.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht aan zoogdieren. Ook zijn geen sporen gevonden.

De planlocatie, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, mol, konijn, haas en kleine marterachtigen als ook zwaarder beschermde soorten als steenmarter en eekhoorn. Van deze twee laatste soorten zijn echter geen vaste verblijfplaatsen binnen het plangebied aanwezig. Bij lange leegstand van de schuren en de boerderij is in komende jaren het alsnog bezetten van een vaste verblijfplaats door een steenmarter, niet uit te sluiten.

Literatuur

De zoogdieratlas.nl bezit enkele meldingen van Nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Er zijn binnen het kilometerhok geen verspreidingsgegevens bekend geworden van soorten vermeld onder Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

Vleermuizen

Het plangebied is in potentie geschikt voor vleermuizen. Door de opgaande beplanting binnen het plangebied in combinatie met omliggende erven en laanbeplantingen, zijn windluwe omstandigheden aanwezig met naar verwachting geschikt voedselaanbod (insecten) waardoor het geheel kan functioneren als onderdeel in een foerageergebied van enkele soorten vleermuizen.

Door de aanwezige ecochore¹ binnen het specifieke deel met te slopen gebouwen, zal het plangebied ten aanzien van vlieggeleiding voor de meeste vleermuissoorten niet als *essentieel* onderdeel fungeren.

De te slopen boerderij met woongedeelte biedt potentieel geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Met name de aanwezigheid van een pannendak met gedeeltelijk dakbeschot, diverse loodflappen, betimmeringen en zolder, bieden potentiële verblijfplaatsen voor enkele gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Er zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen.

De schuren zijn niet geschikt voor verblijfplaatsen.

Of verblijfplaatsen aanwezig zijn, is niet vastgesteld, er zijn geen kenmerkende sporen aangetroffen als vetstrepen en uitwerpselen. Dergelijke sporen zijn echter in veel gevallen ook niet aanwezig doordat (deel)groepen van kolonies uit een klein aantal individuen kunnen bestaan en eventuele sporen door weersinvloeden snel verdwijnen. Overige sporen als vetstrepen, prooiresten en dergelijke zijn eveneens niet aangetroffen.

Of de locatie als essentieel foerageergebied kan worden beschouwd is afhankelijk of er vleermuizen binnen het plangebied aanwezig zijn en welke soorten het betreft. Aan de hand van het uitgevoerde quickscan onderzoek kan daar geen uitspraak over worden gedaan.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, als libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve uitgesloten.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *zwaar beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 Flora

Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen binnen het gebied te verwachten en ook niet bekend geworden in de literatuur. De locatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten waardoor deze kunnen worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Binnen de te ontwikkelen locatie zijn sporen aangetroffen van kerkuil en zijn broedlocaties van enkele andere soorten uit categorie 1-4 niet uit te sluiten. Zoals aangegeven bieden de boerderij en woning mogelijk geschikte broedlocaties voor huismussen en is een broedlocatie van steenuil in de schuren niet uit te sluiten.

Kerkuil

Van de kerkuil is geen broedlocatie binnen het plangebied aanwezig. De locatie wordt wel gebruikt als vaste rustlocatie waardoor deze plek onderdeel uitmaakt van een leefgebied en de locatie met enige regelmaat door deze soort wordt gebruikt. Vaste rustlocaties van kerkuilen zijn beschermd conform artikel 3.1 lid 2 van de Wet Natuurbescherming. Hierdoor is het slopen van de boerderij met zolder niet toegestaan zonder compenserende maatregelen en kan een ontheffing noodzakelijk zijn. Als compenserende maatregelen kan worden gedacht aan het plaatsen van kerkuilkasten op het erf (bijvoorbeeld in pandig in de nieuwe woning) of op een naburig erf indien hier geen kasten aanwezig zijn. Het is raadzaam deze afweging en maatregelen met een ter zake kundig ecooloog of een lokale vogelwerkgroep af te stemmen.

Steenuil en huismus

Ondanks dat tijdens het quickscanonderzoek geen sporen zijn aangetroffen van deze soorten, kunnen nestlocaties van beide soorten niet worden uitgesloten. Door de jaarronde beschermde status van dergelijke nestlocaties (artikel 3.1 lid 2), is nader onderzoek binnen het broedseizoen van beide soorten noodzakelijk - zie tabel 2. Ten aanzien van het foerageergebied kan worden gesteld dat door de ligging in het buitengebied, mogelijk voldoende geschikt gebied behouden blijft. Een en ander is afhankelijk van de uiteindelijke invulling van het plangebied.

Consequenties

Door de beschermde status van voornoemde soorten (huismus, steenuil en kerkuil) is het verwijderen van vaste verblijfplaatsen (de nestlocaties of vaste rustlocaties) in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van de gebouwen, is een mogelijke ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnt en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, is nader onderzoek noodzakelijk naar steenuil en huismus.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huismus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	maart -juni
Steenuil	2	Avond/nacht	Territoriumkartering met geluidsnabootsing	februari-april

Tabel 2: overzicht aanvullend vogelonderzoeken

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd. Het is echter mogelijk dat voor de toetsing voldoende recente verspreidingsgegevens voorhanden zijn bij een lokale vogelwerkgroep waardoor nader onderzoek niet of beperkt noodzakelijk is.

Categorie 5 soorten

In de te slopen gebouwen zijn enkele broedlocaties van soorten als koolmees en zwarte roodstaart niet uit te sluiten. De duurzame instandhouding van de populaties van deze soorten zal echter niet in het geding zijn door de sloop doordat in de directe omgeving diverse potentiële broedlocaties behouden blijven. Gezien de ligging op het erf en in het buitengebied, kan redelijkerwijs worden

gesteld dat er eveneens voldoende foerageermogelijkheden in de directe omgeving behouden blijven waardoor populaties van soorten uit deze categorie geen negatieve gevolgen zullen ondervinden.

Ten aanzien van huismus en steenuil is nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de gebouwen gesloopt kunnen worden.

Door aanwezigheid van een vaste rustlocatie van kerkuil zijn voor deze soort aanvullende maatregelen noodzakelijk en, afhankelijk van het type maatregelen, dient mogelijk een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor overige vogelsoorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Voor de bouw van de nieuwe woning is geen onderzoek noodzakelijk.

4.4 Herpetofauna en vissen

Binnen het plangebied zijn geen leefgebieden als voortplantings- of essentiële winterbiotopen van amfibieën, reptielen of vissen aanwezig. Enkele zwerfende algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn vrijgesteld van ontheffing. Zwaar beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreken binnen het plangebied.

Doordat zwaar beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen aangetroffen van grondgebonden zoogdieren. Wel kunnen in het plangebied diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, woelmuizen, haas, konijn, spitsmuizen, egel, mol, kleine marterachtigen enz. De (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op de vrijstellingslijst van de provincie waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

Aanwezigheid van *niet vrijgestelde* soorten zoals steenmarter en eekhoorn, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Verblijfplaatsen van beide soorten zijn niet vastgesteld binnen het plangebied.

Het plangebied kan door beide soorten als foerageergebied gebruikt worden waardoor zwerfende dieren binnen het plangebied kunnen worden waargenomen. Het ontwikkelen van de planlocatie zal echter niet resulteren in het verwijderen of verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten. Ook zal de omgeving van het gebied blijven functioneren als eventueel foerageergebied waardoor geen nadere afweging ten aanzien van deze soorten noodzakelijk is. Overige, niet vrijgestelde, soorten zijn redelijkerwijs uit te sluiten.

Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken, en er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op zwaar beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Het slopen van de boerderij met verschillende potentieel geschikte toegangsmogelijkheden en verblijfsruimten, kan resulteren in het verdwijnen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Met name het pannendak, betimmeringen en de zolder bieden verschillende geschikte verblijfplaatsen voor enkele gebouwwonende soorten als bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Alle inheemse vleermuissoorten zijn beschermd conform artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming. Lid 4 van dit artikel verbiedt in beginsel het verwijderen van vaste verblijfplaatsen. Bij overtreding van dit artikel is een ontheffing noodzakelijk en dienen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden.

Nader onderzoek

Om meer inzicht te krijgen of de geplande werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op aanwezige soorten en te beoordelen of, en zo ja welke, maatregelen noodzakelijk zijn, doordat verblijfplaatsen worden verwijderd, is het noodzakelijk nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren. Voor deze afweging is het Vleermuisprotocol opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met Gegevensautoriteit natuur en de zoogdierverseniging leidend. Zie bijlage 4 voor een vereenvoudigde Checklist uit het vleermuisprotocol 2017.

Tijdens het onderzoek dient inzichtelijk gemaakt te worden of er vleermuizen gebruik maken van de planlocatie, welke soorten het betreft, welke typen verblijfsfuncties (kraam- of zomerverblijven

of balts- en paarlocaties) de gebouwen en bomen hebben en welke effecten de werkzaamheden zullen hebben op de individuen en lokale populaties. Hiervoor zijn verschillende onderzoeksmomenten noodzakelijk, verspreid over het zomerhalfjaar (april-september). Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door een vleermuisdeskundige, zie onderstaande tabel voor een specificatie van het onderzoek.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Vleermuizen: kraam - en zomerverblijven	3	avond/nacht en ochtend	bat-detector	april - 15 juli
Vleermuizen: Balts- en paarverblijven	2	nacht	bat-detector	15 aug - eind sept

Tabel 3: overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken vleermuizen.

Vóór het uitvoeren van de geplande sloop van de boerderij dient een nader vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd.

Voor de bouw van de nieuwe woning is geen onderzoek noodzakelijk.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

5. VOORTOETSING GEBIEDENBESCHERMING

Het Nederlands Natuur Netwerk (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura2000 gebieden) waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen, dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Natura2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat binnen de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten.

Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de NNN zoals deze in Nederland wordt vormgegeven, zie bijlage 1.

5.1 Natura2000

De dichtstbijzijnde Natura2000 gebieden binnen een straal van 10 kilometer ten opzichte van het plangebied, zijn het De Veluwe ten westen van het gebied en De Rijntakken in het oosten. De begrenzing van deze gebieden liggen op circa 7 kilometer afstand van de planlocatie. Beide gebieden zijn aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Overige gebieden binnen een straal van 5 kilometer zijn niet op korte afstand aanwezig.

Afweging

De ontwikkelingen zullen geen toename van verstorende invloeden hebben op de Natura2000-gebieden aangezien het plangebied niet ligt binnen de grenzen of binnen de invloedssfeer van voornoemde gebieden. Deze werkzaamheden zullen geen negatieve gevolgen hebben op de beschreven gebieden, aanwezige habitats of kwalificerende soorten.

5.2 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Het Geldersnatuurnetwerk (GNN) betreft een stelsel van onderling verbonden natuurgebieden, dat in verbinding staat met natuurnetwerken buiten Gelderland.

Op circa 400 meter ten westen van het plangebied, ligt de nat-droge ecologische verbindingzones langs de Grootte Wetering en de landgoederen ten noorden van Duistervoorde. Deze zone vormt een verbindend element tussen de uiterwaarden van de IJssel en de Veluwe.

Een groot deel van deze ecologische verbindingzone is aangewezen als Geldersnatuurnetwerk (GNN) omringd door diverse gebieden als Groene Ontwikkelingszone (GO).

Op de kaart in figuur 3, bijlage 1, is de begrenzing weergegeven van beide kaders in relatie tot het plangebied en omliggende landschap.

Afweging

De planlocatie is niet gelegen binnen de begrenzingen van de GNN en GO waardoor geen sprake is van een ruimteclaim. Ook kan redelijkerwijs worden gesteld dat de voorgenomen werkzaamheden geen indirecte storende invloed hebben op deze zones. Hierdoor is geen nadere afweging noodzakelijk.

6. CONCLUSIE

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

De voorgenomen ontwikkeling betreft het slopen van de aanwezige gebouwen en het bouwen van een nieuwe woning, net buiten het huidige bouwblok.

Flora

Beschermde soorten ontbreken op de planlocatie waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Ten aanzien van huismus en steenuil is nader onderzoek noodzakelijk vóórdat de gebouwen gesloopt kunnen worden. Dit onderzoek dient voor steenuil bij voorkeur in de periode februari-april en voor huismus maart-juni te worden uitgevoerd.

Door aanwezigheid van een vaste rustlocatie van kerkuil zijn voor deze soort aanvullende maatregelen noodzakelijk en, afhankelijk van het type maatregelen, dient mogelijk een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor overige vogelsoorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Voor de bouw van de nieuwe woning is geen onderzoek noodzakelijk.

Indien de fysieke werkzaamheden, zoals het slopen van de gebouwen, *binnen* het broedseizoen worden uitgevoerd (globaal genomen binnen de periode 15 maart-15 juli), kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernield doordat enkele soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Er zijn geen beschermde vissen, amfibieën en reptielen binnen het plangebied te verwachten. Hierdoor is voor deze soortgroepen geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van soorten uit deze groep aanwezig. Doordat vaste verblijfplaatsen ontbreken en er geen negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde soorten, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Vóór het uitvoeren van de geplande sloop van de boerderij en woning dient een nader vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd in de periode april-september.

Voor de bouw van de nieuwe woning is geen onderzoek noodzakelijk.

Ongewervelden

Voor de groep ongewervelden zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar enkele beschermde dieren (huismus, steenuil en vleermuizen) noodzakelijk voordat de geplande sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Onderzoek naar overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

Voor de bouw van de nieuwe woning is geen nader onderzoek noodzakelijk.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl

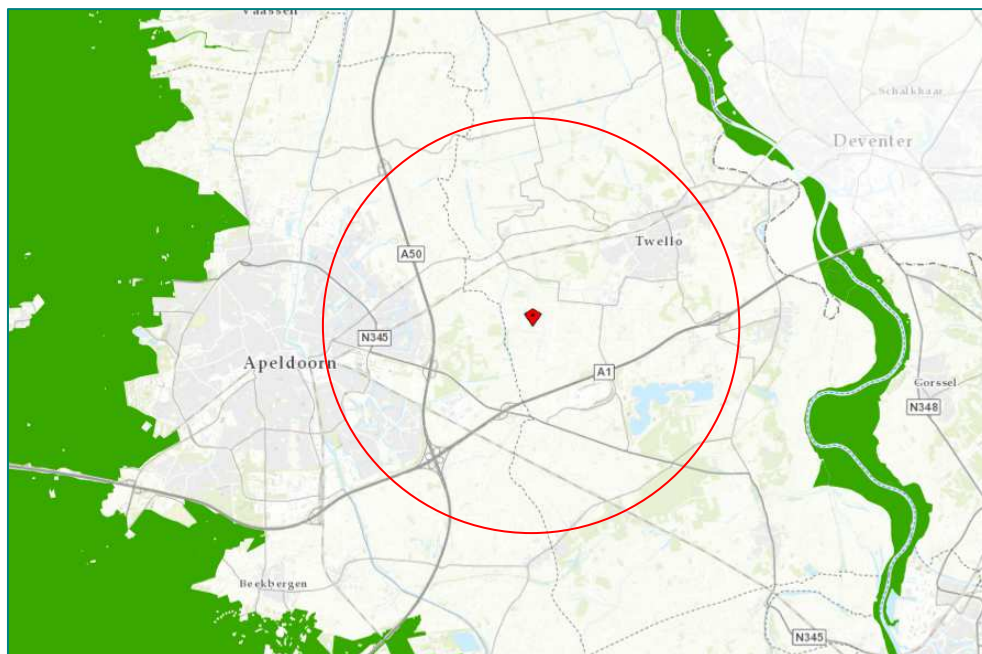
- H. Limpens et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Drs. E.J. Weeda et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.
- B. te Linde en L-J van den Berg. 2003; Atlas van de flora van Oost-Gelderland. Stichting de Maandag.
- Spitzen - van der Sluis, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L. Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge en R.P.J.H. Struijk, 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Ligging Natura2000 en NNN
- Bijlage 2: Impressie plangebied
- Bijlage 3: Toelichting Wet Natuurbescherming - soortenbescherming
- Bijlage 4: Checklist Vleermuisprotocol

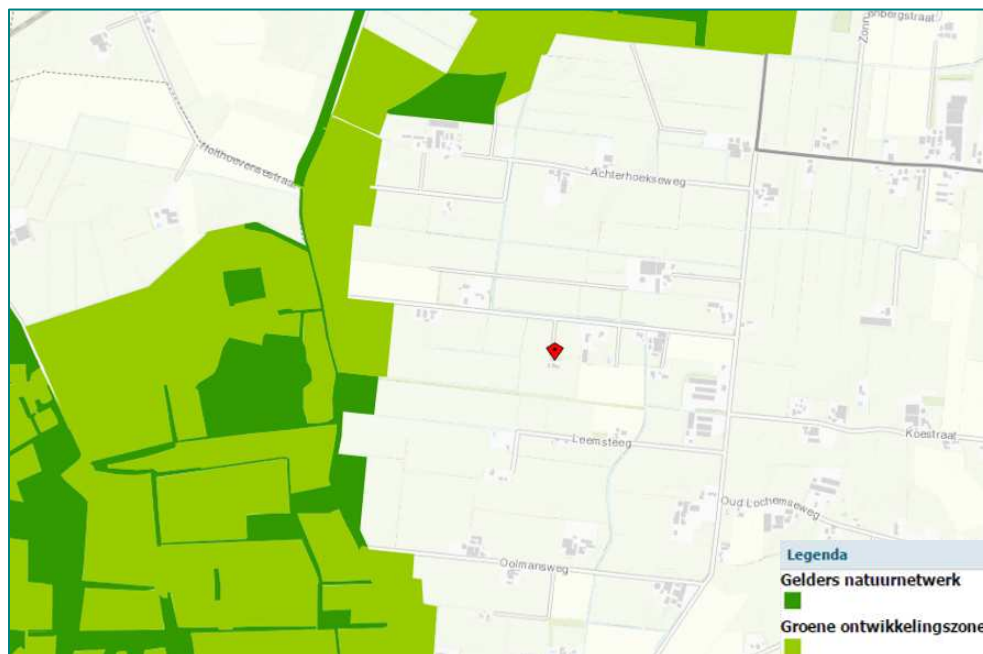
BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN NNN

Figuur 2: ligging Natura2000 gebieden (groene arcering) ten opzichte van het plangebied. De rode cirkel geeft de 5 kilometerbegrenzing weer.

De rode marker betreft de ligging van de onderzoekslocatie.

Bron: provincie Gelderland.

Figuur 3: ligging verbindingzones ten opzichte van het plangebied.

De rode marker betreft de ligging van de onderzoekslocatie.

Bron: provincie Gelderland.

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. Paardenstal. Elementnummer 6 in figuur 1.
2. Oude varkensstal. Elementnummer 3 in figuur 1.
3. Doorgang tussen oude boerderij en nieuwe aanbouw.
4. Binnenzijde varkensstal.
5. Oude en verse braakballen van kerkuil op zolder boerderij.
6. Bouwlocatie nieuwe woning.

BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - v. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd en dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

• Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
• Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
• Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
• Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
• Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
• Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
• Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
• Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
• Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
• Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
• Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
• Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
• Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
• Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
• Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
• Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere diersoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" - 3 december 2016.

BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL

Selectie uit de checklist:

1. Dikke bomen

Is in of grenzend aan het plangebied één (of meerdere) dikke boom (doorsnede globaal > 3 dm op borsthoogte) aanwezig? → **nee**

Geen onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten

5. Gebouwen

Zijn er gebouwen aanwezig? → **ja**

a. Biedt het gebouw(en) mogelijk winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor vleermuizen (denk aan de spouwmuur, dakpannen, kelders, luiken aan de muur, gevelbekleding, zolders, daklagen, kruipruimtes etc.)? → **ja**

Nader onderzoek naar winter-, kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

b. Zijn er sporen van aanwezigheid, poepsporen, keutels, vraatsporen en dergelijke? **niet gevonden.**

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen vleermuizen

c. Mogelijk foerageer gebied? → **ja**

Nader onderzoek naar foeragerende vleermuizen.